

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Discusworp 4
6225 XP Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Monitoring Sport en beweegdeelname
Maastricht
BEHANDELD DOOR
DKG (Doy) Sieben

DATUM
7 maart 2025
Verz.: 07-03-2025
TELEFOONNUMMER
043 350 4157

BIJLAGEN
1
ONZE REFERENTIE
2025.00888

E-MAILADRES
Doy.Sieben@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

In mei 2024 is er onderzoek uitgevoerd naar de sport- en beweegdeelname van de Maastrichtse inwoners. Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Mulier instituut en het Health Development Institute (HDI). Graag informeren wij u middels deze informatiebrief over de resultaten van dit onderzoek. In de bijlage vindt u een samenvatting van de belangrijkste resultaten.

Aanleiding

Nu, meer dan ooit, zien we ook in het gemeentelijk domein het belang van datagedreven beleid. Om lokaal onderbouwde keuzes te kunnen maken, hebben we lokale data nodig. Dit geldt ook voor Sport-, bewegen- en speelbeleid. De reeds beschikbare data omtrent dit onderwerp was hiervoor nog te verspreid en onvoldoende gestructureerd.

Met het oog op de vernieuwing van de bestaande Uitvoeringsnota Sport en Bewegingsstimulering 2020-2025 (september, 2020) en de behoefte om het hieruit voortgekomen beleid datagedreven te kunnen evalueren heeft Maastricht Sport aan het Mulier Instituut de opdracht verstrekt om in samenwerking met het team Datagedreven sturen de Sport- en Beweegdeelname van de Maastrichtse jongeren (12-17 jaar) en volwassenen (18-79 jaar) in kaart te brengen. Deze resultaten zijn vervolgens aangevuld met resultaten uit onderzoek binnen het programma Gezond Kindcentrum in Beweging (4-13 jaar), dat op 25 scholen in Maastricht geïmplementeerd wordt. Deze resultaten zijn verzameld in samenwerking met het Health Development Institute (HDI).

De data uit het onderzoek wordt op dit moment ingezet als een eerste ijkpunt voor het sport- speel en beweegbeleid van Maastricht Sport, aan de hand waarvan we kunnen evalueren en bijsturen binnen toekomstige beleidsvorming.

Onderzoek

Om lokaal passend beleid te kunnen vormen en evalueren, is het gebruik lokale data wenselijk. Echter betekent het lokaal verzamelen van data, vaak dat deze niet één op één vergelijkbaar is met landelijke resultaten. Door invloed van verschillende variabelen is het namelijk regelmatig zo dat lokaal verzamelde data hoger uitvalt dan landelijke resultaten, terug te leiden naar zaken als:

- De genegenheid om deel te nemen aan een onderzoek over bepaalde onderwerpen. Bijvoorbeeld: sporters zullen sneller deelnemen aan sportonderzoek.
- Mensen beoordelen zelf of zij voldoen aan de waarde die uitgevraagd wordt. Bijvoorbeeld: de een interpreteert "bewegen" anders dan de ander.

DATUM
7 maart 2025

Resultaten

De belangrijkste Resultaten uit het onderzoek vindt u terug in Bijlage 1: Managementsamenvatting Sport en Bewegedeelname Maastricht.

Enkele belangrijke resultaten uit het onderzoek binnen Gezond Kindcentrum in Beweging (4-13 jaar) zijn als volgt:

- 69% van de kinderen geven aan buiten schooltijd aan sport te doen. Het percentage dat hier niet aan voldoet (31%) blijkt hoger te liggen in de aandachtsbuurten. Hoewel het beweegplezier onder kinderen gemiddeld hoog is (94%), blijft de frequentie van sportdeelname in specifieke wijken, zoals Malberg en Wyckerpoort, achter. De frequentie in het buitenspeelens daarentegen scoort in voornoemde wijken hoger dan gemiddeld. Opmerkelijk is dat 66% van de kinderen minstens drie keer per week buitenspeelt, met bijzonder hoge scores in aandachtsbuurten. Dit suggereert dat de investeringen in beweegvriendelijke omgevingen effectief zijn en moeten worden voortgezet.
- Sinds de invoering van de 'MQ Scan' (een onderzoek van HDI naar de motorische capaciteiten van basisschoolkinderen) in 2019 is er een positieve trend zichtbaar in de motorische vaardigheden van kinderen. Waar aanvankelijk 25% van de kinderen (ruim) onder het gemiddelde scoorde, is dit in 2024 gedaald naar 19%. Voor de groep leerlingen die (ruim) boven gemiddeld scoort zien we een verschuiving van 30% in 2019 naar 33% in 2024. De resultaten in Maastricht laten hierbij ook een stabiele positieve verhouding zien ten opzichte van landelijke gemiddelden.
- 83% van de kinderen ontbijt voor schooltijd; echter, 17% slaat dit regelmatig over. Kinderen in aandachtsbuurten geven aan vaker geen ontbijt te eten, hetgeen kan samenhangen met de sociaaleconomische omstandigheden óf de vernieuwde gezonde schoolaanpak via 'de Rijke Schooldag' in deze aandachtsbuurten.
- De resultaten wijzen uit dat 56% van de kinderen met actief transport (zoals fietsen of wandelen) naar school komt, waarvan 82% dit drie keer per week of vaker doet.
- Hoewel gemiddeld 75% van de kinderen in Maastricht een zwemdiploma heeft, blijft dit aandeel lager in aandachtsbuurten, wat wijst op mogelijke belemmeringen in toegang tot zwemonderwijs. Dit wordt bevestigd door het aantal aanvragen voor zwemles via Jeugdfonds Sport & Cultuur (287). Wel is zichtbaar dat in de leeftijdscategorie 10 t/m 13 jaar gemiddeld 91% in het bezit is van een zwemdiploma.

Binnen het onderzoek van Mulier Instituut (12-17 jaar en 18-79 jaar) komen onder andere de volgende belangrijke resultaten naar voren:

- 62% van de volwassen inwoners in Maastricht (18-79 jaar) geeft aan te voldoen aan de beweegrichtlijnen. Dit percentage ligt hoger onder 18-34-jarigen (68%) dan onder de 55-64-jarigen (58%) en 65-79-jarigen (58%). Opvallend om te zien is dat hier geen significante verschillen gezien worden tussen inwoners van lage sociaal economische status (SES) - buurten en inwoners van andere buurten.
- 73% van de inwoners van Maastricht (18-79 jaar) geeft aan in de afgelopen 12 maanden minimaal één keer gesport te hebben, 65 procent sportte minimaal maandelijks, en 56 procent sportte minstens veertig keer per jaar (wekelijkse sporter).
- 30 procent van de volwassenen in de gemeente Maastricht geeft aan lid te zijn van een sportvereniging. Dit is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde van 28 procent.
- 63 procent van de jongeren in de gemeente Maastricht geeft aan lid te zijn van een sportvereniging. Dit zijn vaker 12-14 jarigen dan 15-17 jarigen. Hierbij geldt dezelfde nuance als bij bovengenoemde resultaten.
- Meer dan de helft van de volwassenen (59%) in de gemeente Maastricht geeft aan dat er in hun buurt mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen op voet- en fietspaden. Inwoners van lage SES-buurten rapporteren dit minder vaak (53%) dan inwoners uit andere buurten

DATUM
7 maart 2025

(63%). Twee derde van de volwassenen (68%) in de gemeente Maastricht fietst of wandelt wekelijks naar alledaagse voorzieningen, zoals een supermarkt. De helft van de volwassenen (51%) fietst of wandelt wekelijks naar werk of school of maakt recreatieve wandelingen.

- 64 procent van de jongeren kan sporten/bewegen op een speelplaats in de buurt.
- Minder dan de helft (46%) van de volwassen inwoners van de gemeente Maastricht beschouwt hun buurt als (zeer) aantrekkelijk voor sporten en bewegen. Dit is bijna hetzelfde percentage als bij jongeren (48%).

Vervolg

Voorgenoemde cijfers laten zien het bestaande sport-, beweeg- en speelbeleid en de daarin gemaakte keuzes effect resulteren. Echter zijn er ook nog voldoende kansen en uitdagingen voor de toekomst zichtbaar, zoals de blijvende financiële drempels rondom sportdeelname in aandachtsbuurten en de behoefte aan de uitbreiding van het schoolontbijt voor kinderen.

Binnen huidig beleid wordt er reeds ingezet op beide thema's, door onder andere de inzet van Jeugd- en volwassenfonds Sport & Cultuur, maar ook de ontwikkelingen rondom het schoolontbijt binnen het programma Gezond Kindcentrum in Beweging. Zo wordt er op dit moment een inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) op alle primair onderwijs scholen om de behoefte rondom voeding te verhelderen.

De resultaten rondom de aantrekkelijkheid van de leefomgeving voor sport en bewegen en het aantal inwoners dat zich verplaatst middels actief transport, geeft nogmaals de noodzaak weer voor de ontwikkeling van de beweegvriendelijke omgevingen. Door sport en bewegen een specifiek aandachtspunt te maken binnen gebiedsontwikkelingen, kan er gestreefd blijven worden naar een aantrekkelijk en beweegvriendelijk Maastricht.

Op de ombuiging van belemmeringen voor niet-sporters, wordt reeds ingezet binnen de landelijk erkende beweeginterventie Beweeg Bewust, die Maastricht Sport in samenwerking met zorgpartners als het MUMC+, fysiotherapeuten, huisartsen heeft ontwikkeld. Hierbij wordt er middels gedragsveranderingstechnieken ingezet op het beweeggedrag van onze inwoners, die op dat moment nog moeite ondervinden om hun weg naar passend sport- en beweegaanbod te vinden. Daarnaast kan hierop worden ingezet in de vernieuwde aanpak clubondersteuning, waarin de komende jaren extra geïnvesteerd gaat worden.

De resultaten uit dit onderzoek zullen worden meegenomen in de vorming van toekomstig beleid, zoals bijvoorbeeld de nieuwe Uitvoeringsnota Sport- en Bewegingsstimulering die in 2026 gevormd gaat worden. Daarnaast streeft Maastricht Sport ernaar om het monitoringsonderzoek 2-jaarlijks te gaan afnemen en hierin te blijven door-ontwikkelen. Over de resultaten hiervan zullen we uw Raad middels een RIB tijdig informeren.

Hoogachtend,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

MANAGEMENTSAMENVATTING MONITORING SPORT- EN BEWEEGDEELNAME MAASTRICHT 2024

JEUGD (4-13 JAAR)

Uitgevraagd middels leefstijlscan (LQ Scan) binnen het programma Gezond Kindcentrum in Beweging (Health Development Institute, mei 2024).

SPORT EN BEWEEGGEDRAG:

- 69% van de kinderen (4-13 jaar) geeft aan buiten schooltijd deel te nemen aan georganiseerde sport.
- Bijna alle kinderen (94%) geven aan sport en bewegen leuk te vinden.
- 56% van de kinderen kwam op de dag van de meting met actief transport naar school, waarvan 82% dit regelmatig (3 keer per week of vaker) doet.
- 66% van de kinderen geeft aan minimaal 3 keer per week buiten te spelen.
- 75% van de kinderen geeft aan ten minste één zwemdiploma te hebben.

JONGEREN (12-17 JAAR)

Uitgevraagd middels het monitoringsonderzoek 'Sport- en Bewegdeelname Maastrichtse inwoners' (Mulier Instituut, mei 2024).

SPORTDEELNAME:

- 79% van de jongeren (12-17 jaar) in Maastricht gaven aan minstens veertig keer per jaar te sporten (wekelijkse sporter).
- De meest beoefende sporten door jongeren in de gemeente Maastricht zijn fitness (individueel, binnen; 33%) en voetbal (30%).
- 57% van de jongeren heeft in de afgelopen twaalf maanden aan een sport op straat gedaan, zoals panna/straatvoetbal (29%) of 3x3-basketbal (11%).
- 63% van de jongeren in de gemeente Maastricht geeft aan lid te zijn van een sportvereniging. Dit komt vaker voor in de leeftijd van 12 t/m 14 jaar dan 15 t/m 17 jaar.
- 33% van de jongeren geeft aan een abonnement te hebben om te sporten, waarbij jongeren van 15 t/m 17 jaar dit vaker hebben dan jongeren van 12 t/m 14 jaar.

VOLWASSENEN (18-79 JAAR)

Uitgevraagd middels het monitoringsonderzoek 'Sport- en Bewegdeelname Maastrichtse inwoners' (Mulier Instituut, mei 2024).

BEWEEGRICHTLIJNEN:

- De beweegrichtlijnen voor volwassenen adviseren minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning, verspreid over meerdere dagen, en minimaal twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten. Voor ouderen worden hier balansoefeningen aan toegevoegd.

- 62% van de volwassen inwoners in Maastricht voldoet aan de beweegrichtlijnen. In 2023 voldeed 44% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder aan de beweegrichtlijnen (RIVM, 2023).
- 69% van de volwassenen in Maastricht voldoet aan de beweegrichtlijn: voldoende matig intensieve inspanning. In 2023 voldeed 50% van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder aan het onderdeel matig of zwaar intensieve inspanning.
- 85% van de volwassenen in Maastricht voldoet aan de beweegrichtlijn: voldoende bot- en spierversterkende activiteiten. In 2023 voldeed 78% van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder het onderdeel: spier- en botversterkende activiteiten.
- 11% van de volwassenen in Maastricht voldoet aan de beweegrichtlijn: voldoende balansoefeningen.

SPORTDEELNAME:

- 56% van de Maastrichtse inwoners sportte minstens veertig keer per jaar (wekelijkse sporter).
- De volwassenen in de gemeente Maastricht beoefenen het meest fitness (individueel, binnen; 47% van de sporters), gevolgd door hardlopen/joggen (30%).
- 30% van de volwassenen in de gemeente Maastricht geeft aan lid te zijn van een sportvereniging. Dit is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde van 28%.
- 42% van de volwassenen geeft aan een abonnement te hebben om te sporten (bij een sportschool, dansschool of zwembad).